

ВІЛЬНА ГРАФІКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОЇ ВИРАЗНОСТІ В ДИЗАЙНЕРСЬКИХ ПРОЄКТАХ СТУДЕНТІВ

Тетяна КАСЬЯН

заслужений художник України, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри графічного дизайну, моди та стилю,
Черкаський державний технологічний університет, м. Черкаси

Олена ГАЛИЦЬКА

старший викладач кафедри графічного дизайну, моди та стилю,
Черкаський державний технологічний університет, м. Черкаси

Динамічні зміни у сфері графічного дизайну зумовлені активним розвитком цифрових технологій, поширенням гібридних художніх практик та зростанням значення авторської виразності у процесах візуальної комунікації. У цьому контексті вільна графіка дедалі частіше постає як ефективний засіб індивідуалізації дизайнерських рішень, що підсилює їхню художню виразність і комунікативний потенціал.

У сучасному дизайні вільна графіка розглядається як ефективний засіб художньої виразності, що сприяє індивідуалізації візуальних рішень і розширенню образно-комунікативних можливостей дизайнерських проєктів. На відміну від чітко регламентованих графічних технік, вона базується на експериментальному підході, елементі спонтанності та суб'єктивній авторській інтерпретації. Такий характер творчого процесу надає дизайнеру можливість формувати оригінальну пластичну мову та посилювати емоційну виразність візуального образу.

Важливе місце серед різновидів вільної графіки займає монотипія – техніка, що поєднує ознаки живопису та друкованої графіки. Її характерною особливістю є створення унікального відбитка, який неможливо повністю відтворити у тиражі, завдяки чому кожна робота набуває ознак неповторності та авторської унікальності. Завдяки пластичній свободі виконання, різноманітності фактурних ефектів і колористичних варіацій монотипія широко застосовується у сучасних дизайнерських практиках – від ілюстрації та розробки айдентики до рекламної графіки й експериментальних форм візуальної комунікації.

На рисунку №1 показано використання техніки «монотипія» за допомогою цифрового друку в авторському календарі «МОНО».

Рис. 1. Дипломний проєкт ОР «Бакалавр» на тему: «Авторський календар «МОНО»», 2019 р., монотипія, цифровий друк, студентка гр. ДЗ-51 О. Білоус

У контексті цифровізації вільна графіка зазнає суттєвих трансформацій, інтегруючись із цифровими технологіями, програмними середовищами та мультимедійними платформами. Оцифрування авторських графічних робіт, які виконані в різних техніках «ала-прима», їх подальша обробка та комбінування з цифровими інструментами сприяють виникненню гібридних форм дизайну, у яких вільна графіка поєднується з можливостями цифрового моделювання, анімації та інтерактивності (рис. 2). Така інтеграція розширює межі застосування вільної графіки.

а) дріпінг, цифровий друк

б) флюїд-арт, цифровий друк

в) флюїд-арт, цифровий друк

г) флюїд-арт, цифровий друк

Рис. 2. Приклади застосування вільної графіки у проектах здобувачів ЧДТУ: (а) А. Степаненко. Оформлення чехла моб.тнлфону, 2025; (б) І. Усік. Дизайн футляру для платівки, 2025; (в) Д. Левицький. Флюїд-арт картини в інтер'єрі, 2025; (г) І. Усік. Оформлення стіни в інтер'єрі, 2025.

Отже, вільна графіка відіграє важливу роль у формуванні художньої виразності сучасного дизайну, оскільки сприяє створенню індивідуалізованих візуальних рішень і розширює образно-комунікативні можливості дизайнерських проєктів. Її застосування дозволяє поєднувати експериментальні художні підходи з функціональними вимогами дизайну, що сприяє формуванню оригінальної авторської мови та підсиленню емоційної виразності візуального образу.

Використання вільних графічних технік відкриває широкі можливості для творчого пошуку, інтеграції традиційних мистецьких практик із сучасними технологіями та формування нових форм візуальної комунікації. У цьому контексті вільна графіка постає не лише як засіб художнього експерименту, але й як важливий інструмент розвитку сучасного графічного дизайну.

Таким чином, дослідження художньо-виражальних можливостей вільної графіки сприяє поглибленню теоретичного осмислення її ролі в дизайні та визначенню перспектив її подальшого використання у професійній дизайнерській практиці.

Список використаних джерел

1. Белічко Н. Ю., & Лагутенко О. А. (2006). Графіка : Енциклопедія Сучасної України / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, URL: <https://esu.com.ua/article-26851>
2. Горбатенко М. К. (2023). Формування графічних умінь у процесі опанування монотипії майбутніми вчителями образотворчого мистецтва. URL: <https://surl.lt/juolpb>
3. Деюн А. В. (2017, 27-28 квітня). Монотипія як різновид графіки / А. В. Деюн ; наук. кер. С. Г. Пашукова. *Наукові розробки молоді на сучасному етапі : тези доповідей XVI Всеукраїнської наукової конференції молодих вчених та студентів* (с. 520-521). К. : КНУТД, 2017. Т. 1 : Сучасні матеріали і технології виробництва виробів широкого вжитку та спеціального призначення.
4. Задніпряний Г. Т. (2022). Види графіки. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/44084/1/H_Zadnypranyi_TG_4k.pdf

МУЛЬТИМЕДІА ЯК СИНТЕЗ МИСТЕЦТВА ТА ТЕХНОЛОГІЙ

Анастасія КЕДИК
*студентка групи МД-25
кафедри інформаційних,
мультимедійних технологій та дизайну
Черкаського державного фахового бізнес-коледжу*

Науковий керівник: старший викладач Ольга ВАКУЛЕНКО
Черкаський державний фаховий бізнес-коледж, м. Черкаси

У сучасних умовах стрімкого розвитку цифрових технологій мультимедіа набуває особливого значення як явище, що поєднує художню творчість і технічні інновації. Синтез мистецтва та технологій відкриває нові форми вираження, трансформує традиційні підходи до створення та сприйняття мистецьких творів, а також змінює роль глядача, який дедалі частіше стає активним учасником творчого процесу. Актуальність теми зумовлена зростанням впливу цифрового середовища на культуру, поширенням інтерактивних форм мистецтва, розвитком віртуальної та доповненої реальності, а також необхідністю теоретичного осмислення цих процесів. Мультимедіа відіграє важливу роль у забезпеченні